

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут лісового
і садово-паркового господарства

Кафедра відтворення лісів та лісових меліорацій

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ ТА ЛІСОВА МЕЛІОРАЦІЯ В УКРАЇНІ: ВИТОКИ, СУЧАСНИЙ СТАН, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ АНТРОПОЦЕНУ

(присвячена 100-річчю кафедри відтворення лісів
та лісових меліорацій)

6-8 листопада 2019 р.

м. Київ, Україна

Міністерство освіти і науки України

Національний університет біоресурсів
і природокористування України

**ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ ТА ЛІСОВА МЕЛІОРАЦІЯ
В УКРАЇНІ: ВИТОКИ, СУЧАСНИЙ СТАН,
ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
В УМОВАХ АНТРОПОЦЕНУ**

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 100-річчю кафедри відтворення лісів
та лісових меліорацій
(м. Київ, 6-8 листопада 2019 р.)

**FOREST RESTORATION AND FOREST
MELIORATION IN UKRAINE: BEGINNING,
CURRENT STATE, CHALLENGES OF THE
PRESENT AND PROSPECTS IN THE CONDITIONS
OF THE ANTHROPOCENE**

Київ
Видавництво Ліра К
2019

ПОТЕНЦІАЛ ВИРОЩУВАННЯ ПЛАНТАЦІЙНИХ ЛІСОВИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

***В.І. Роман**, асистент,*

***В.В. Бокоч**, кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород*

В епоху глобального загострення енергетичної кризи пошук альтернативних видів енергії став критично важливою проблемою як з погляду ресурсно-енергетичного забезпечення потреб людства, так і з огляду на нагальну потребу зменшити антропогенне навантаження на довкілля. Тому доцільним є впровадження плантаційного вирощування швидкоростучих деревних порід для отримання за короткі строки (3-7 років) необхідної кількості деревини у якості палива та іншої похідної продукції [1].

Розробка шляхів вирощування плантаційних лісових культур з метою отримання продукції деревини як джерела альтернативної енергії та пошук відповідної технології виготовлення продукції має забезпечити нові вектори розвитку лісової галузі. Інтегрування даного напрямку в практику ведення лісового господарства сприятиме гармонізації основних складових сталого розвитку регіону та України в цілому. Як зазначає Ф.Ф. Гербут: «Для вирішення проблеми забезпечення суспільства деревиною необхідно змінити традиційні методи її вирощування. Для цього слід запровадити метод плантаційного вирощування деревини. Аргументом є використання непридатних, деградованих земель різного цільового призначення під лісові насадження, що дасть можливість відновити їх продуктивність» [3].

За даними Закарпатського ОУЛМГ на душу населення Закарпаття припадає 0,55 га лісів і 165 м³ деревини. Для України ці показники становлять відповідно 0,17 га та 16,4 м³. Площа лісів становить 695,8 тис. га, а загальний запас деревини - 207,5 млн м³. Лісистість області становить 52 % (у 1946 р. - 42 %). Більше 80 % площі лісів відносяться до гірських. Закарпатські ліси вважаються одними з найпродуктивніших не лише в регіоні Карпат, а й у Європі.

Для впровадження ідеї необхідним є: найбільш доцільна плантаційна культура; земельні ділянки (землі лісового фонду, бедленди); попит на вихідну продукцію.

Найпридатнішими для створення плантаційних лісових культур є наступні види: верба прутovidна (*Salix viminalis* L.), тополі (*Populus*), робінія несправжня (*Robinia pseudoacacia* L.), павловнія (*Paulownia tomentosa* L.), дуб північний (*Quercus borealis* L.). Варто згадати, що на Закарпатті у с. Квасово Берегівського району ВО «Молочай» створено 5 га плантацій верби енергетичної.

Щодо потенційно придатних земель для плантаційного лісовирощування можна виділити наступні: вільхові насадження – 870 га; свіжі букові зруби на вологих місцях зростання – 700 га; заболочені землі – 846 га; деградовані землі – 14990 га, з них: кам'яністі розсипища – 5614 га, яри – 2297 га, інші деградовані ділянки – 7503 га. Загальна їх площа становить 17406 га.

Якщо взяти для прикладу вербу енергетичну (прутовидну), то за даними [4] з 1 га плантацій можна отримати 22 т деревини в абсолютно сухому стані. Будь-яке органічне паливо прийнято вимірювати в одиницях умовного палива, що відповідає теплотворній здатності кам'яного вугілля. У загальному випадку для перерахунків натурального палива в умовне паливо по вугільному еквіваленту використовують формулу [2]:

$$B_y = B_n Q_n / 7000 = B_n E.$$

У формулі: B_y – маса еквівалентної кількості умовного палива, кг; B_n – маса натурального палива, кг; Q_n – нижча теплота згоряння натурального палива, ккал/кг або ккал/м³; $E = Q_n / 7000$ – калорійний еквівалент. Тобто, у відповідності до розрахунків з 1 га можна отримати 13,8 т умовного палива. При абсолютному використанні потенційних земель, у «першому наближенні» ми можемо отримати: $E = 13,8 \times 17406 = 240410,2$ т умовного палива/ 1-3 роки.

Список використаних джерел

1. Дебринюк Ю.М., Соловій І.П. Плантаційне лісовирощування: екологічні, технологічні та лісівничі аспекти. Наук. праці ЛАНУ. 2012. Вип. 10. С. 48-53.

2. Підготовка та впровадження проектів заміщення природного газу біомасою при виробництві теплової енергії в Україні. Практичний посібник / за ред. Г. Гелетухи. К. Поліграф плюс, 2016. 104 с.

3. Гербут Ф.Ф. Стратегічні напрямки лісокористування в Україні // Матеріали ІХ міжн. наук.-практ. конф. «Нові технології в геодезії, землевпорядкуванні, лісовпорядкуванні та природокористуванні» (4-6 жовтня). Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2018. С 291-294.

4. Драгнев С.В. Як використати малопродуктивні землі для вирощування сталой біосировини для енергетики? «Екологія підприємства». № 7, 2018 [Електронний ресурс]. Режим доступу - <http://ecolog-ua.com>